

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brásai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-22

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 március 31 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 74 szám

5687 Véadar 27

Luigi Luzatti

A patriarchák korát érte meg Luigi Luzatti, volt olasz miniszterelnök, aki ma hajnalban nyolcvannyolcesztendő korában a fascista Romániában örök álmra hunyta a szemét. Luzatti halálával egy nagy antagonizmustól szabadult meg Mussolini Olaszországa, mert az aggasztóan politikai utolsó bölénye volt az olasz liberálisizmusnak és szabadgondolkodásnak. 1841 március 11-ikén született Luzatti Velencében, régi és híres zsidó családnak sarja volt. Huszonötéves korában állami szolgálatba lépett és ettől az időponttól kezdve lépcsőről-lépcsőre haladt a legmagasabb állami méltóságig. 1869-ben már államtitkár volt, 71-ben a pádo-vai egyetem közgazdasági tanszékének professzora lett, 1893-ban lett először tagja a kormánynak, amikor mint kiváló pénzügyi szakembert a Rudini-kabinet ültette be a pénzügyminiszteri székbe.

Luzatti egész pályáján keresztül a felvilágosított liberális aktiv-szolgálatában állott. Ő maga számszázalékos olasznak hitte magát, aki — mint ő mondotta — csak születésére nézve volt zsidó, mégis egész életén keresztül végigkísérte a zsidókérdés. Nem mint zsidó, hanem mint liberális és szabadgondolkodó, sietett segítségére a világ akármelyik táján elnyomott zsidóságnak és mindannyiszor felémelte a szavát, valahányszor akármelyik országban jogfosztás érte a zsidó lakosságot. Ezt annál könnyebben tehette, mert Olaszországban annak idején nyoma sem volt az antiszemizmushoz és amikor 1910-ben miniszterelnök lett, Soninót váltotta fel a kormányelnöki székben, azt a Soninót, akinek csak anyja volt olasz nő, de apja zsidó volt. Ugyanebben az időben választották meg Róma főpolgármesterének Ernesto Nathant, aki a régi római gettóból lendült a főpolgármesteri székbe.

Ebben az időben Róma és egész Olaszország a liberálisok kezében volt, mégis amikor 1911 és 12-ben az olasz-török háború idején a német és angol sajtóban cikkek jelentek meg az olasz hatalmi politika ellen, a liberálisok kezét fogták a klerikálisokkal és az olasz földön is antiszemita megnyilatkozások sarjadztak ki. Az olasz sajtó a külföldi lapok cikkeit a zsidó sajtó megnyilatkozásának állította be és arról írt, hogy a keresztény Rómának az Izlammal való háborújában a zsidóság az Izlam pártjára állott. Amikor ez az antiszemita agitáció elhatárolódott, Luigi Luzatti egy küldöttségnek élén felkereste II. Victor Emanuel királyt, aki Luzatti beszédére azzal válaszolt, hogy demonstratív módon ellátogatott a római és több vidéki zsinagógába, ahol a zsidóság hazafiasságáról s nagyrészt szellemi tulajdonságairól tartott beszédet.

De ugyanígy exponálta magát Luzatti a külföldi antiszemita agitációk ügyében is. Élénk figyelemmel kísérte mindig a romániai zsidóság sorsát és noha a legbarátságosabb érzésekkel viseltetett Romániával szemben és különösen baráti szálak fűzték az öreg Bratianu Jonhoz, mégis erősen exponálta magát a romániai zsidóság polgárjogaiért, sőt — amint azt egy bukaresti lapnak ezeltől nyolc évvel adott nyilatkozatában leszögezte — éppen e kérdés miatt hidegült el közte és Bratianu Jon között a meghitt baráti viszony.

— Jómagam — hangsúlyozta ebben a nyilatkozatában is Luzatti — csak születésemre vagyok zsidó.

De ehhez a nyilatkozatához már egy új mondatot is hozzáfűzött:

— Ellenben, — folytatta — újra zsidóvá lennék, ha megtudnám, hogy testvéreim sen-

vednek.

A háborút követő borzalmas idők gondolkodtak arról, hogy Luzatti megtudja, hogy zsidó testvérei szenvednek. És az aggasztóan politikai ekkor épügy, mint az agg Brandes, levonta nyilatkozatának második részét is és valóban újra zsidó lett. Élete alkonyán bensőséges szeretettel fordult a cionizmus ügyé felé, megértő szeretettel kísérte figyelemmel Palesztina felépítésének munkáját és minden egyes alkalommal hangsúlyozta, hogy a zsidókérdés

megoldása Palesztina nélkül el sem képzelhető.

— A zsidóknak joguk van Palesztinához, mint ősi hazájukhoz — mondotta egyik legutolsó nyilatkozatában — és a civilizált világunknak, amely annyit köszönhet a zsidóságnak, támogatni kell a zsidó nemzeti otthon felépítését.

Ime ez volt Luigi Luzatti, az államférfi és a zsidó ember, aki most, hogy meghalt, halottja nemcsak Olaszországnak, hanem a zsidó népeknek is.

Teljes miniszteri hatáskört kapott Manoilescu pénzügyi államtitkár

(Bucuresti-Bukarest, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most jutott el befejező akkordjához a Lepadatu—Manoilescu-affér, amely tudvalevőleg hatásköri kérdések miatt tört ki a volt pénzügyminiszter és államtitkárja között. A miniszterelnök mai intézkedése teljessé tette Manoilescu győzelmét. Averescu tábornok, mint címzetes, pénzügyminiszter ugyanis ma megállapította Manoilescu államtitkár hatáskörét. Manoilescu felhatalmazást nyert, hogy a miniszter nevében intézkedhessen az érvényben lévő törvények, szabályok és utasítások keretei között. Az e kereteken túlmenő kérdésekben a miniszter hozzájárulásától van függővé téve az államtitkár intézkedési joga. Manoilescu tehát a mai nappal, ha végleg nem is, de valójában tényleges pénzügyminisztere lett az országnak.

A sanghaji hatóságok körtáviratban szólították fel az idegeneket, hogy azonnal hagyják el Kina területét

Egyre növekszik az idegengyűlölet. Kifosztották a katolikus missziókat

London, március 30. Annak ellenére, hogy Csen, a katonai külügyminiszter sajnálkozását fejezte ki a Nankingban és Sanghajban lejátszódott véres események fölött, a helyzet az idegenek számára még mindig teljes mértékben bizonytalannak és veszedelmesnek mondható. Bár Sanghajban egyre több és több amerikai és angol csapat száll partra, az idegen lakosság között egész Kínában óriási félelem vett erőt. Kina belsejéből az idegen lakosság nagy rajokban menekül, úgy, hogy Sanghajba, a legutolsó táviratok szerint hatvanezer menekült érkezett.

Az idegengyűlölet egyre fokozódik. Az izgatások olyan méreteket öltenek, hogy senki sem

érezheti magát többé biztonságban és a nagyobb folyókön gyermekekkel és asszonyokkal tömött hadihajók haladnak a tenger felé. Hivatalosan megállapítást nyert, hogy a Jang-Cse-Kiang-folyón egy kantoni gőzös legénysége harmincöt angol állampolgárt gyilkolt meg, akikért Anglia huszezer font kártérítést követel.

A pej-csai és kin-kiai katolikus missziókat kifosztották, de a misszionáriusoknak sikerült idejében elmenekülniök Kocsauba. A helyzet vigasztalan voltára mi sem jellemzőbb, mint a sanghaji hatóságoknak az a körtávirata, amelyben felszólítják az összes kínai földön tartózkodó európaiakat, hogy azonnal hagyják el lakóhelyeiket.

Az ellenzék kivonult a kamara mai üléséről

Sumuleanu dezavualta Cuzát. Mayer Ebner interpellációja az egyetemek numerusz nullusáról

(Bucuresti-Bukarest, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Ghitescu elnökölt.

Sumuleanu, mint a keresztény liga alelnöke szólal fel és kijelenti, hogy Iliescu nem lépett ki a ligából és nem zárható ki onnan, csakis a liga nagy kollégiuma által, akár mi is Cuzának a véleménye.

Madgearu kéri, hogy ne elnököljön az ülésen Ghitescu, aki Teleormanban megsértette ellenzéki képviselő kollégáinak immunitási jogát.

Goga belügyminiszter kijelenti, hogy miután most nem a teleormani választásokról van szó, Ghitescu elnökölhet. Nagy zaj, elnök rendreutasítja Lepadatu parasztpárti képviselőt, Goga pedig kéri az ellenzéket, maradjon nyugodtan.

Madgearu kijelenti, hogy az ellenzék eláll attól, hogy napirend előtti felszólalásokkal éljen Ghitescu elnökle alatt.

Jacobescu kijelenti, hogy ép a teleormani választásokról akar beszélni, ezért kéri Gogát, szólítsa fel Ghitescut, távozzék az elnöki székből. Előadja, hogy Teleormanban képviselőtársaival együtt letartóztattak. Miután Ghitescu nem távozik az el-

nöki székből, Jacobescu nem folytatja beszédét és leül.

Mayer Ebner a közoktatásügyi miniszterhez intéz kérdést, van-e tudomása arról, hogy az egyetemeken ma nem is a numerusz klausuzst, hanem a numerusz nulluszt alkalmazzák.

Cuza felolvassa a cukorrépa termelőknek a határozati javaslatát, akik a cukorgyárak kisajátítását követelik, interpellációt jelent be ebben az ügyben.

Az elnök Ghitescu jelenti, hogy áttérnek a napirendre. Az ellenzék hevesen tiltakozik és kivonul a tereméből.

Ezután folytatták a halászlé törvényjavaslat vitáját.

Cuza megállapítja, hogy Madgearu felületesen bírálta meg ezt a javaslatot, amelyet kielégítőnek tart.

— Titulescu Genfba utazik. Bukarestből jelentik: Titulescu londoni nagykövet, aki tudvalevőleg néhány nap óta Bukarestben tartózkodik, ma este Genfba utazik, hogy mint a Népszövetség tanácsának tagja részt vegyen a népszövetségi folyóúgyek tárgyalásaiban.

reius 30

SEK

gabb betű-
lejt. Allást-
letések díja
továbbitunk
si hírek díja

torozott szo-
adó. 2500 lei,
ca (Balescu)

gyelmébe.

t. utazók-
gy 2500 lei-
sztercen a
állodába he-
dv. Schwarz-
2396

ullás

ellen leg-
zer az
Petrol“
nden gyógy-
és drogue-
ban

ter, aki a
höz is ért.
seur, azon-
k a Nerva
a. Románul
ben. Jelent-
—11-ig.

CS

svéti kül-
ssbächer
ben.

ES

helyett 150
" 125
" 50
" 150
" 270
" 130
" 125
" 75
" 60
" 110
" 75
" 125
" 50
" 60
" 60

helyett 150

" 125

" 50

" 150

" 270

" 130

" 125

" 75

" 60

" 110

" 75

" 125

" 50

" 60

" 60

30 lej he-

Dr. Durian:

Prager Ha-

Die Am-

Trimberg:

e. — Das

bein: Bilder

— Gorelik:

om Asch. —

rger: Lesser

Marzynski:

Tischdank

n

ég külön.

t is feladni.

MI UJSÁG PALESZTINÁBAN?

A palesztinai helyzetben a munkanélküliek számára teremtett közmunkák megkezdődése, másrészt a kedvező időjárás és javuló terméskültségek lényeges enyhülést hoztak. Az egész Jisuv fokozott figyelemmel várja a Jewish Agency által delegált bizottság munkájának megkezdését. Sir Alfred Mondnak a bizottság elnökévé való kinevezését általában megelégedéssel vette tudomásul a Jisuv közvéleménye. Tudják, hogy Sir Alfred Mond, aki elismert gazdasági szakértő, többször szimpátiával nyilatkozott az otthonépítés munkájáról.

Ez a bizottság nem arról fog vitatkozni, hogy szükséges-e vagy sem az otthonépítés. A bizottság feladata az, hogy olyan gazdaságpolitikai és kolonizációs tervet dolgozzon ki, amely egy eddigénél nagyobb arányú bevándorlás alapjait vesse meg és tíz évre előre szisztematikus gazdasági tervet dolgozzon ki. A bizottság már a jövő hónapban megkezdő tevékenységét, amelytől az építés munkájának döntő fordulatát várja a zsidó közvélemény.

A bevándorlás, amely az utóbbi hónapokban, a krízis hatása alatt csaknem a minimálisra redukálódott, február hónapban ismét emelkedő tendenciát mutatott. Az eddigi adatok szerint február folyamán körülbelül 250 zsidó bevándorló érkezett az országba a januári 181 bevándorlóval szemben.

Lord Plumer, Palesztina kormányzója, március 13-án ünnepelte meg a legszükebb családi körben születésének 70-ik évfordulóját. A Cionista Exekutive táviratilag üdvözölte a kormányzót, aki hasonlóképpen táviratban fejezte ki köszönetét a jókívánalmakért. Az évforduló nyilvános megünneplésétől a kormányzó egyenes kívánságára eltekintettek.

Palesztina ipari fejlődésében minden bizonytal jelentős esemény történt az elmúlt hét folyamán. Amerikai kereskedők és pénzemberek egy delegációja érkezett Haifába. A vendégek, akiket a Cionista exekutive nevében Bernard Rosenblatt üdvözölt, a Presscentrala értesülése szerint egymillió dollár alaptőkével egy Palesztina iparának fejlődését előmozdító társaságot alapítottak. Az alaptőke egyrészét, 343.000 dollárt a delegáció tagjai a hajón lejegyezték. A társaság elnöke Max Schulmann.

A narancstermelés és exportja örvéndesen nagy arányokat öltöztek az utóbbi időben, a narancstermesztés általában az ország egyik legracionálisabb és legtöbb hasznot hozó foglalkozási ága lett. Míg 1926-ban csak 90.000 dunam narancsültetvény volt, eddig ebben az évben már 45.000 dunam van narancsal ültetve. A „Commercial Bulletin” jelentése szerint 1927 január folyamán Nagybritanniába 476.380, Egyiptomba 4636 láda narancsot exportáltak. A haifai Pardess-társaság is megkezdte a narancsexportot. A szezon folyamán mintegy 12 ezer láda narancsot expedált főleg Közép- és Kelet-Európába.

A palesztinai bűnözőkről jelent meg a napokban igen érdekes és tanulságos statisztika. E szerint az 1926. év folyamán Palesztinában összesen 32.068 egyént tartóztattak le különböző bűncselekményekért. A letartóztatottak közül összesen csak 14.690 bizonyult bűnösnek. 971 súlyos bűncselekményt követett el, nevezetesen 25 gyilkosságot, 56 emberölési kísérletet, 94 rablótámadást, 146 betörést és 37 baromlopást. Megvesztegetés miatt 25 tisztviselőt ítéltek el, kettőt korrupció és egyet sikkasztás miatt. 1926 decemberében Palesztina fogházai-ban 1.660 személyt tartottak fogva.

A jeruzsálemi héber egyetemen, a zsidó tudományok intézetében, a keleti tudományok akadémiáján és a matematikai fakultáson április 26-án veszi kezdetét a nyári szemeszter.

A jeruzsálemi községi választások alkalmából, amelyről már megemlékeztünk, az összes zsidó pártok egységes választási blokkban tömörültek. A jeruzsálemi városi tanácsnak 12 tagja lesz és pedig a választók névjegyzékébe bevezetettek tagozódása szerint 5 arab, 4 zsidó és 3 keresztény tanácsosból. A zsidó tanácsosjelölteként Ben Zwi, az ismert munkásvezér, az eddigi városi tanácsos Chaim Salamon, a szefárdok képviselője: Izchack Eliascher és Eljáhu Schamaa.

A lengyelországi ukránok megostromolták a lemergi csehszlovák követséget

(Lemberg, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a lengyelországi ukránok nemzeti egyesületei közös gyűlést tartottak, melyen a Lengyelországban és Csehszlovákiában élő ukrán nemzetiségű alattvalók helyzetéről tárgyaltak. A szónokok a legélesebb kifakadásokkal tiltakoztak az ukránok elnyomása ellen és különösen a ruszinkói ukránok helyzetét panaszkodták fel. A rendőrszt többször is közbelépett az elnökségnél a szónokok mérsékléséért. A gyűlés befejezése előtt az egyik szónok felszó-

lította a résztvevőket, hogy vonuljanak a cseh szlovák követség elé és tüntessenek az ukránok elnyomása ellen. A rendőrség erre feloszlatta a gyűlést, de a résztvevők csoportokba verődve a csehszlovák követség elé vonultak és megkísérelték behatolni a hivatali helyiségekbe. Az izgatott tömeg formális ostrom alá vette az épületet és kövekkel törte be ablakait. Végül is erős rendőrsztagok érkeztek a helyszínre, szétkergették a tüntetőket és este tíz órára helyreállították a nyugalmat.

Megszüntetik Magyarország és Bulgária katonai ellenőrzését

Páris, március 30. A nagykövetek tanácsa elhatározta, hogy április elsejével megszüntetik Magyarország katonai ellenőrzését, tekintettel arra, hogy teljesítette a békeszerződés rendelkezéseit. A további felügyeletet a Népszövetség fogja gyakorolni.

Ezzel az értesüléssel egyidejűleg ugyancsak Párisból jelentik, beavatott politikai forrásból, hogy Bulgária is rövidesen formálisan fogja kérni a katonai ellenőrzés megszüntetését, annak alapján, hogy a békeszerződésben előírt összes feltételeket teljesítette. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy sem a kisantant, sem a nagyhatalmak nem ellenzik az ellenőrzés megszüntetését.

Hajnali négy órakor verik fel a polgárokat álmukból a szigeti állampolgársági razzian

„Nem vagyunk emberevők, csak a törvény rendelkezéseit hajjuk végre“

(Sighet-Máramarossziget, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámolt már az Uj Kelet arról, hogy a máramarosi állampolgársági igazolványok felülvizsgálására egy vezérinspektor vezetésével több tagból álló miniszteri delegáció érkezett Szigetre, amely a már egyszer szabályszerűen kibocsátott állampolgársági igazolványok sorsáról lesz hivatva újból dönteni. A delegáció nyomban Szigetre érkezése után a legszigorubb rendszabályokat léptette életbe, úgy, hogy a közönség széles rétegeiben a bizottságnak pusztán a közbiztonság érdekében a lépése is nagyfokú idegességet váltott ki.

A legutóbbi napokban úgy látszott, mintha a közönség megszokta volna a már két hete szinte nap-nap után újabb rendeleteket kibocsátó bizottság működését, amikor váratlanul újra egészen furcsa és semmiképpen sem érthető fordulatot vett az igazoltatási processzus. Az elmúlt hét szombatján

a kora hajnali órákban reggeli négy órakor a bizottság utasításai alapján a rendőrség emberei felverték álmukból számtalan Galiciában született, de már 30-40 éve Szigeten lakó zsidót, megvárták míg felöltöznek, azután ebben a szokatlanul korai órában a rendőrségre kísérték őket jelentkezés céljából.

Ennek a különös intézkedésnek a híre óriási megütközést keltett városzerte és ezért az Uj Kelet munkatársa felkereste a városházán székelő bizottságot, ahol a bizottság elnökétől, Alimenescu vezérinspektortól az alábbi felvilágosításokat nyerte:

— Végre — mondotta Alimenescu vezérinspektor — alkalmam nyílik a zsidó sajtó képviselője előtt nyilatkozni. Az a céltom, hogy megnyugtassam a város közönségét, különösen a zsidó lakosságot, hogy

„nem vagyunk emberevők, hanem csak

a törvény rendelkezéseit és a belügyminiszter utasításait hajtsuk végre.

— Ugy értesültem — folytatta szavait a vezérinspektor — hogy egyes sajtóorganumok hajmeresztő dolgokat irtak működésünkről, úgy, hogy nem csodálkozom a közönség izgalmán, hiszen magam is megdöbbentem, amikor ezeket a híreket olvastam. Kategórikusan ki kell jelentenem, hogy idejöveteleink célja semmiesetre sem lehet az, hogy embereket molesztáljunk, hanem az a feladatunk, hogy ama egyének állampolgársági aktáit revideljük, akik nem születtek az ország területén és hogy az idegen elemektől megszabadítsuk az országot.

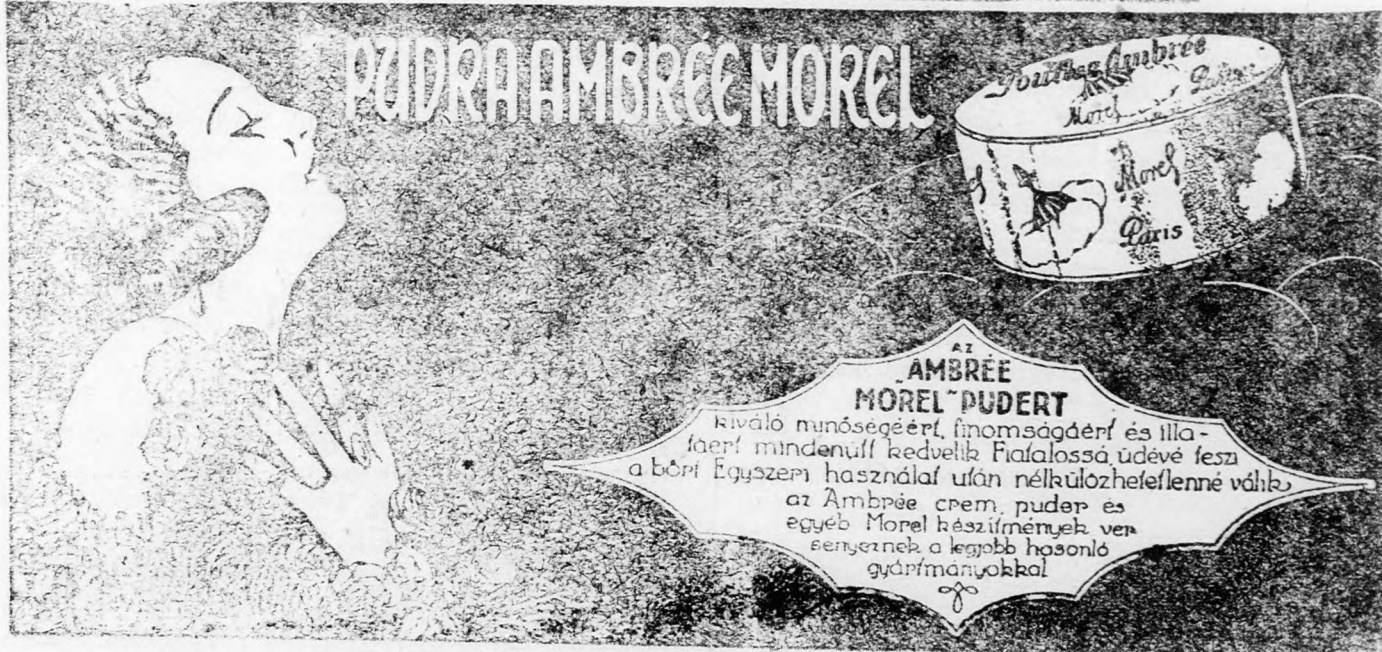
— Nem lehet csodálkozni a közönség nyugtalankodásán — vetették közbe, — amikor tudtunkkal épen ma reggel történt meg, hogy a kora hajnali órákban több Szigeten lakó zsidót felverték álmából és ebben a kissé szokatlan órában kísérték át a rendőrségre jelentkezni őket.

Alimenescu inspektor meglepetéssel vette tudomásul munkatársunk bejelentését, kijelentette, hogy erről az esetről most hall először és nyomban magához kérte a rendőrség egyik komiszárját, hogy felvilágosítást kérjen az ügyről. A komiszárral való értekezés után azt a választ nyertük, hogy

a rendőrség „csak“ öt órakor reggel költötte fel a szóbanforgó zsidókat, akiknek aznap jelentkezni kellett.

Arra a kérdéstinkre, igaz-e az, hogy a bizottság, ha Szigeten befejezte működését, Szatmármegyébe teszi át székhelyét, Alimenescu vezérfelügyelő azt válaszolta, hogy ez még nem bizonyos és újabb miniszteri rendelkezésig nem is valószínű.

A sékel a zsidó nép egységének és összetartozásának szimbóluma.

A német gadia

(Berlin, március 30. A kampós tagját az egykori Fuhrmann Neuhofert a berlini Az itéletet Berlin tárgyalta, Moab a törvényszéki épületek várták az itéletáni órákban az adtak a közö

A pör előzményekre nyulnak vissza azzal az ügygel Franciaország csökkentett állammekkel szemben tett „munkakommalakultak. Ezek a szélsőjobb oldali Reichswehr tartalék katonai katonai szükség esetén azonnali parancsnokságot volt, aki eleinte dolgozott. Megszerveben, Rathenowban Reichswehrnek ezt titokban dolgozott, helyzetét a külföldi tegyék, részben, hógodtan manipulálhas az alakulatban is naal is kényszerített tartására és a terrovezte ki magát.

Mégtörtént, hogy ember Döbritzben kommando tagjai köboruban, ahol az örtalanságokat követett donál is sikkasztót és a vizsgasikkasztót és a vizsgahogy Wilms baloldalalakítani az Altiszteletére Wilnst, aki nussá vált, a spandau állandóan melléje adt kémlelte, hogy kikke 1923 július 18-án W egy autón mulatni R Pahlbusch Büsching koresmába vitték az társaság ivott és táncáldozatot, ismét autóközlemben egy elhagyó belöttek. A holttestre süllyesztették a Hawel

A gyilkosok az ortek, a kaszárnyában tették, hogy Wilms a összeütközés alatt eltűholttestét kihalászták feljelentés alapján me tázta azután a tényáll

A német n találtattott

Az orgyilkosok bütekg tartott. Németo várta az itéletet, amehogy a német birodal követő idők jogrendjénár szó sem lehet. Ebbizonyítéka annak, hógáltatás nem ismer po most, noha jobb oldali ügyek élén, mégis teljeben, nem pedig pártoktént az itéletkezés.

A vádlottak, Schulttan várták az itéletet. jökedvű volt, vidámanülő ügyvédjével és elv

molták get

onuljanak a cseh
senek az ukránok
erre felozlatta a
ortokba verőve
onultak és meg-
helyiségekbe. Az
om alá vette az
ablakait. Végül
ek a helyszínére,
s este tíz órára

gária

vel megszüntetik
szződés rendel-
politikai forrásból,
szüntetését, annak
iai körökben úgy
megszüntetését.

gárokat razzián

uk végre“
és a belügy-
jsuk végre.

lytatta szavait a
sajtóorganumok
ködésünkről, ugy-
zónség izgalmán,
n, amikor ezeket
san ki kell jelen-
lja semmiesetre
t molesztáljunk,
gy ama egyének
ljuk, akik nem
s hogy az idegen
rszágot.

közönség nyug-
zbe, — amikor
rtént meg, hogy
Szigeten lakó
ben a kissé szon-
dórségre jelent-
petéssel vette
entését, kijelen-
ost hall először
te a rendőrség
ágosítást kérjen
értekezés után

rakor reggel
zó zsidókat,
zni kellett.

az, hogy a bi-
müködését, Szat-
tét, Alimenescu
gy ez még nem
ndelkezésig nem

ységenek és
imboluma.

tesz
né vidék.

A német közvélemény megnyugvással fo- gadta a kampóskeresztes orgyilkosok halálos ítéletét

A jobboldali sajtó a pör revízióját sürgeti

(Berlin, március 30. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A kampóskeresztes orgyilkosok pörében
mint ismeretes, súlyos ítéletet hoztak: négy
tagját az egykori illegális katonai alakulatok-
nak, Fuhrmann, Klapproth, Schulzot és
Neuhöfer a berlini esküdtszék halálra ítélte.
Az ítéletet Berlinben nagy izgalom közepette
tárgyalták, Moabitben, a börtön-negyedben és
a törvényszéki épületek székhelyén nagy töme-
gek várták az ítéletet, amelyet a kihirdetése
után órákban az újságok rendkívüli kiadások-
ban adtak a közönség tudtára.

A pör előzményei

A pör előzményei még az 1922 és 1923-as
évekre nyúlnak vissza. Öt esztendővel ezelőtt
azzal az ürüggyel, hogy a német birodalmat
Franciaország felől veszély fenyegeti és a le-
esőkentett állományú Reichswehr a veszedel-
mekkel szemben nem tud helytállani, ugyneve-
zett „munkakommandók“ (Arbeitskommandos)
alakultak. Ezek a kampóskeresztes színezetű és
szélsőjobboldali szervezetek képezték volna a
Reichswehr tartalékát. Az új parancsnoksággal
olyan katonai keretet szerveztek meg, amely
szükség esetén azonnal hársorba állhatott volna.
E parancsnokságok egyik szervezője Schulz
volt, aki eleinte Buchraeker őrnagy keze alatt
dolgozott. Megszervezte Kűstrinben, Döberitz-
ben, Rathenowban és több más helyen a
Reichswehrnek ezt a tartalékát, amely nagy
titokban dolgozott, részben nehogy a kormány
helyzetét a külfölddel szemben tarthatatlanná
tegyék, részben, hogy a titok leple alatt nyu-
godtan manipulálhassanak. A titoktartás bent
az alakulatban is nagy szerepet játszott, terror-
nal is kényszerítették a legénységet a titok be-
tartására és a terror irányítójává Schulz ne-
vezte ki magát.

Wilms meggyilkolása

Megtörtént, hogy egy Wilms nevű fiatal-
ember Döberitzben felvettette magát az Arbeits-
kommando tagjai közé. Ez a Wilms már a há-
borúban, ahol az őrmesterségig vitte, szabály-
talanságokat követett el és a munkakomman-
dóval is sikkasztott. Schulz letartóztatta a
sikkasztót és a vizsgálat során állítólag kiderült,
hogy Wilms baloldali támogatással meg akarta
alakítani az Altisztek Szövetségét. Schulz ren-
deléte Wilms, aki így politikailag is gya-
nossá vált, a spandaui citadellába zárták el, de
állandón melléje adtak egy embert, aki ki-
kémlelte, hogy kikkel állott összeköttetésben.
1923 július 18-án Wilms őrmestert elvitték
egy autón mulatni Rathenowba. Az autóban
Paulbusch Büsching és Klapproth ültek. Egy
korszába vitték az altiszteket, ahol az egész
társaság ivott és táncolt. Miután leittatták az
áldozatot, ismét autóba tettek és Rathenow
közélemben egy elhagyatott helyen hátulról fö-
belölték. A holttestre köveket kötöttek és le-
súlyoztatták a Havel folyóba.

A gyilkosok az orgyilkosság után elszéled-
tek, a kaszányában pedig azt a hirt terjesz-
tették, hogy Wilms a kommunistákkal történt
összeütközés alatt eltűnt. Hat nap után Wilms
holttestét kihalászták a Havel-folyóból. Egy
feljelentés alapján megindított nyomozás tisz-
tázta azután a tényállást.

A német nép nevében igazságosnak
találtatott

Az orgyilkosok bünpörének tárgyalása he-
tekgig tartott. Németország lázas izgalommal
várta az ítéletet, amely nyilvánvalóvá tette,
hogy a német birodalomban a forradalmakat
követő idők jogrendjének megzavarásáról ma
már szó sem lehet. Ez az ítélet kézenfekvő
bizonyítéka annak, hogy a német igazságszol-
gáltatás nem ismer politikai szempontokat és
most, noha jobboldali kormány áll a birodalmi
ügyek élén, mégis teljesen az igazság szellemé-
ben, nem pedig pártok szempontjai szerint tör-
tént az ítékezés.

A vádlottak, Schulz kivételével, nyugod-
tan várták az ítéletet. Klapproth valóságosan
jókedvű volt, vidáman beszélgetett a mögöt-
te álló ügyvédjével és elvbarátaival.

Néma csendben hirdette ki dr. Siegert tör-
vényszéki elnök az ítéletet.

A német nép nevében igazságosnak találtat-
ott, hogy Fuhrmann Klapproth, Schulz és
Neuhöfer halálra ítéltessenek!...

A teremben halálos csend, a vádlottak el-
sápadtak, az egyetlen Klapproth volt az, aki
beszélni akart, védője azonban visszaszorította
öt székére. Mind a négy elítélt ügyvédje semmi-
ségi panaszt jelentett be.

Az ítélet visszhangja a sajtóban

A baloldali német sajtó nyugodt tárgyilagossá-
ggal fogadta az ítéletet, de logikusnak találta,
hogy a bíróság az elnökhöz az elítéltek érdeké-
ben kegyelmi kérvényt kíván felterjeszteni.
A „Vossische Zeitung“ bizarr gondolatnak tartja,

Jacobus

kelmefesték
gyapjú felgyapjú gyapot
selyem félsejtem kelme
festésére
Vezérképviselő Romániában
IS KOFFLER & CO
Bucarest Oriz N°5

hogy Hindenburg nyolcvanadik születése napját
orgyilkosok amnesztiával ünnepeljék. Ezzel
szemben a jobboldali lapok élesen állást foglal-
nak az ítélet ellen és a „Deutsche Tageszeitung“
követeli a per revízióját. W. B.

Csak 1929-ben szüntetik meg a lakásrekvirálásokat

A rekvirált lakások béréi minden esetben vegyes bizottság fogja megállapítani

(Bucaresti-Bukarest, március 30. Az Uj Ke-
let tudósítójától.) A sokrétű lakbérleti problé-
mának egyik, legsúlyosabb rendezetlen kérdése
a lakásrekvirálás. Különösen a csatolt területe-
ken súlyos probléma a rekvirálás, ahol renge-
teg zaklatásoknak voltak és vannak még ma
is kitéve a lakástulajdonosok. Ennek a nyílt
kérdésnek a rendezését az érdekelték a új lak-
bérleti törvény életbeléptetésétől remélték, de
bár a törvény még nem lépett életbe, a ja-
vaslatról máris megállapítható, hogy ha a rek-
virálás kérdésében történik is némi enyhítés,
a megszüntetésére egyelőre nem gondol az állam.
A belügyminisztériumban ugyanis a lakbér-
leti törvényjavaslatlalt kapcsolatosan most ké-
szítették el a rekvirálásokra vonatkozó rend-
kezéseket. Az új rendelkezés kimondja, hogy
butorozott, vagy butorozatlan lakásokat kizá-

rolag és csak nagyon indokolt esetekben sza-
bad rekvirálni, még pedig csak katonai sze-
vények, vagy állami tisztviselők részére.

A rendelkezés kimondja továbbá, hogy a
rekvirált lakások bérét ezután minden esetben
egy vegyes bizottság fogja megállapítani, amely-
nek elnöke egy bíró lesz.

A rekvirálást megszigorító intézkedés Er-
dély szempontjából tulajdonképpen nem sokat
jelent, mert itt a gyakorlatban hosszú idő óta
nem rekviráltak magánosok részére és így
főleg a rendelkezésnek csak az a része érdeklí-
ezt az országrészt, amely a bérek megállapítá-
sára vonatkozik. Az új rendelet egyébként ki-
mondja, hogy a rekvirálás rendszere 1929-ben
meg fog szünni, vagyis a meghosszabbított bér-
leti szerződések lejáratával egyidejűleg.

Megvesztegetés miatt háromhónapi börtönre ítélték egy fiatal hadnagyot

Mateescu hadnagy bünpere a kolozsvári hadbíró előtt

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A kolozsvári hadbíró előtt ma
délelőtt Mircea Mateescu hadnagy állott vádlott-
ként. A katonai ügyész súlyos vádat emelt Mateescu
ellen: csalással és megvesztegetéssel vádolta meg a
fiatal tisztet.

A vádirat szerint Mateescu hadnagnak, aki a
hatodik számú nehéz tüzérezred egyik ütegének
parancsnoka volt, tudomására jutott, hogy egy az
ütegben szolgáló közlegény: Duma Simion katonai
felszerelési tárgyakat vásárolt potomáron az ezred
egyik szökésben lévő szakaszvezetőjétől, Felea Juon-
tól. Megállapítást nyert, hogy Felea katonai hol-
mikát, köpenyeket, nadrágokat lopott az ezred rak-
tárából és azokat potomáron elvesztegette.

Duma Simion két nadrágot és egy köpenyt
vásárolt meg hétszáz lejért és emiatt megindult
ellene az eljárás. A közlegény, hogy a büntető el-
járás következményeitől megszabaduljon, a vádirat
szerint felkereste ütegparancsnokát, Mateescu had-
nagyot, akinek háromezer lejt adott át, hogy a
hadnagy az érdekében közbenjárjon és a vizsgálatot
elsimítsa.

Amint a vizsgálat megállapította, Mateescu had-
nagy valóban interveniált az ezred parancsnokánál,
aki megszüntette az eljárást Duma ellen. A törté-
nek talán soha sem kerültek volna napfényre, az
elővigyázatlan közlegény azonban az őszi szabadsá-
golások alkalmával falujában viselte a lopott holmi-
kat és ez feltűnt a falu csendőrmeesterének. Az

őrmester vallatára fogta Duma Simiont a katonai
tárgyak eredetére vonatkozólag, aki mindent beval-
lott. A közlegény vallomása alapján vizsgálat in-
dult meg Mateescu hadnagy, Felea Juon és Duma
Simion ellen és így került az ügy ma délelőtt a
kolozsvári hadbíróhoz.

A mai tárgyalás drámai jelenetekben bővelkedő
volt. A daliás természetű katonatiszt megtörtén és
sápadtan állott bírói előtt. Vallomása a megtévedt
ember önbeismoró mea culpa volt. Azt hozta fel
mentségül Mateescu hadnagy, hogy nyomorgó szü-
leit is kell kis fizetéséből támogatnia. Az összeget
nem megvesztegetésként vette el alantásától, hanem
kölsönnek tekintette, amelyet jobb anyagi szit-
tuációkba jutva, vissza akart fizetni a közlegény-
nek. Megható volt a hadnagy tisztiszolgájának val-
lomása, aki magára akarta vállalni a bünper
ódiáját, mert mint mondotta, „a hadnagy ur jó
ember és nem lehet bűnös.

Botez kapitány, királyi ügyész vádbeszédében
súlyos büntetést kért a vádlottra. Dr. Mircea Geor-
gescu és dr. Dunca ügyvédek a vádlott szüleinek
nyomorúságára hivatkoztak, amelyek egy önfeléd
pillanatban arra indították a megtévedt fiatal
tisztet, hogy inkorrektéget kövessen el. A hadbíró-
ság főlőrai tanácskozás után három hónapi börtönre
és rangvesztésre ítélte Mateescu Mircea hadnagyot.
Duma Simiont egyhónapi, Felea Joant in contu-
matiam nyolchónapi börtönre ítélte a hadbíró.

Bárány ארטה. נשר. étterme

ORADEA, Strada Episcopul Pavel-utca No 21.

A tavaszi divat jelszava: Nyulánknak és fiatalnak látszani

Divatrevü a bécsi mintavásáron. Néhány praktikus tanács

(Bécs, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi nemzetközi kiállítás sok látványosságával közül talán a délutáni divatrevünek volt a legtöbb látogatója. Minden délután 4 és 6 óra között vidám rádiózene mellett vonultak fel a sikkes mannequinek és mutatták be a bécsi nagy divatcégek, Zwieback, Krupnik, Ida Reich etc. szenzációs kreációit.

A tavaszi divat jelszava továbbra is a régi marad — nyulánknak, fiatalnak látszani — s az új tavaszi kreációk kizárólag ennek a két bűvszónak a jegyében készültek. A ma divatja elsősorban nyulánk alakot követel és semmilyen tekintettel nincs az alacsony, kövér nőkkel szemben.

A könnyörtelen divat

A revünek nagy sikere van, a hölgyek tapsolnak, csillogó szemekkel nézik a szebbnél-szebb divatcsodákat, a mannequinek karcsú, fiatal nők és egy nyulánk, magas nőnek minden ruha jól áll, minden szabás egyformán érvényre juttatja alakját, de hogyan öltözködjön a kelleténél erősebb, vagy ami még rosszabb, az alacsony és kövér nő?

A divat könnyörtelen hozzá, csak a nyulánk alakoknak kedvez, a szabónő sem tud mindig tanácsot adni s így bizony a nem modern alaku nő, ha nem akar a korzón, színházban, ötórai teán, vagy akár otthon is divatjamult figura lenni, csak a saját izlésére és alapos megfontolására támaszkodhat. A nem modern alaku nő fokozott figyelemmel és elővigyázattal öltözködjön, ruházata hibáit eltakarja, gyengéit letompítsa, előnyeit azonban annál inkább emelje ki.

Néhány praktikus tanács

Arra kell törekednie, hogy a ruha alakját szétfolyó, lágy vonalakkal ölelje körül, mert az a nyulánság és a magasság benyomását kelti. Merev vonalak, kiabáló ellentétek csak rontják az összbenyomást. Épen ezért már az anyag megválasztásánál a legnagyobb figyelemre és megfontolásra van szükség. Általánosan elismert tény, hogy a puha, simuló, tompaszínű anyagok sokkal alkalmasabbak, mint a durvaszövésű, spröd, feltűnő mintájú kelmék.

Átlátszó kelmék nagy általánosságban szintén nem előnyösek, mert túlságosan kiemelik az alak kontúrjait s csak fokozzák az alak teltségét. Ha a ruha mégis átlátszó anyagból készül, úgy a legjobb halvány rózsaszínű alsóra dolgozni, mert ez az alakot nagyon letompítja.

Hölgyek erős, kövér karokkal igyekezzenek azokat eltakarni. Nem modern alaku hölgy kerülje a fényes, csillogó kelméket, mert a fény az alak feltűnő görbéit hangsúlyozottan kiemeli. Egyszínű anyagok jobbak, mint a mintások, apró, elmosódó mintájú kelmék, melyek a szemet inkább függőleges, mint vízintés irányban vezetik, szintén nem rosszak. Kellemesen hatnak a hosszában csikozott kelmék, különösen, ha a csikok egyenlőtlen távolságban vannak és egy színnek különböző árnyalatai.

... Ne legyen se szűk, se bő, se rövid

A ruha pontosan fektűdjön az alakon, ne legyen igen bő, de szűk se legyen. A vállvarrás pontosan a vállig érjen, a karra lehulló széles váll összenyomja az alakot. A ruha ne legyen hosszabb a divat által előírt mértéknél, mert a túlhoszu szoknya öregít, viszont az igen rövid szoknya kurtítja, nehézkessé teszi az alakot s kellemetlenül hívja fel a figyelmet esetleg tulerős lábakra.

A sötét színek, különösen a fekete rendkívül előnyösen hatnak. Ha azonban az alak nem arányos, úgy kerülnie kell a fekete színt, mert a fekete előbb említett előnye mellett az alak silhouettéjét és rossz arányait erősen kihangsúlyozza. A ruha kivágása lehetőleg mély, keskeny, szivalaku legyen. Alacsony, kövér nők ne viseljenek egysorból álló, nagyszemű, szorosan a nyak körül álló gyöngyöt, hanem aprószemű, hosszu, deréken alólig érő gyöngysort. Kerüljék a külön bluzt és szoknyát, általában midazt, ami az alakot vágja és a szemet vízintés irányban vezeti.

Egy kis mesterséges illuzió

A kabát éppen olyan pontos és arányos legyen, mint a ruha. Bevarrott ujjak sokkal

jobbak, mint a dolmány, vagy kimonó forma. Csipőn és mellben ne feszüljön, lazább, nyugodtabb vonal a magasság és nyulánság illuzióját kelti, kicsit a fantáziára bizza az alak igazi kerületének elképzelését. Ez pedig mindig előnyösen hat. Függőlegesen szaladó hólók, beakások keskenyitenek. A kabát kivágása szintén mély, keskeny, szivalaku legyen. Alacsony, kövér hölgyek kizárólag szűrű, rövidszőrű, puha és sima szőrméket viseljenek.

A kalap megválasztása is rendkívül fontos. Alacsony, kövér hölgyeknek széleskarimájú kalap szigorúan tiltva van. Viszont a karimánélküli kalap nagyon szélesíti az arcot. Ha azonban az arc kicsi és finom profilja van, úgy a karima nélküli kalap a leghelyesebb, mert magasít és a szem akadály nélkül végigfuthat az alak hosszán. Keskenykarimájú kalapok megengedhetők. Egyik oldalon feltűrt karima rendkívül előnyös, mert a szemet a magasba vezeti, másfelől az arcot keskenyíti és beárnyékolja s így a vonásoknak puha, szelid kifejezést kölcsönöz. A kalap formája magas és keskeny legyen.

Végül általánosságban

A legharmónikusabb tolettet is elront a rosszul választott cipő és harisnya. Cipő és harisnya lehetőleg ugyanolyan színű legyen, mint a kabát vagy ruha, de legalább is hasonló tónusú. Ellenkező esetben legizlésebb a testszínű harisnya és a ruhánál sötétebb színű cipő. Kivágoty cipő keskenyíti a lábat. Spangnis cipőnél a spangni keskeny legyen és egészen mélyen fektűdjön. A legjobb a 4-5 cm. magas gavallérsarok, tulmagas, keskeny sarok az egész alakhoz aránytalan s ezért izléstelenül hat.

Meggyilkolták egy sváb korcsmáros fiát, mert nem állott fel a magyar himnusz éneklése közben

A gyilkos kéményseprőt letartóztatták

(Budapest, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Budapesttel szomszédos Nagykovácsi község korcsmájában tegnap három kéményseprő mulatozott. A sváb vendéglős, névszerint Majer Mihály és a nagyobbrészt sváb vendégek nem jó szemmel nézték a mulatozó és magyar nótázó kéményseprőket. A kéményseprők, mintegy válaszul a kinéző magatartásra, a magyar himnuszot kezdték énekelni és követelték, hogy a svábok álljanak fel a himnusz hallatára, amit azonban a svábok tüntetőleg nem tettek meg. Söt Majernek, a vendéglősnek 19 éves fia, Péter a kéményseprőket a vendéglőből való

távozásra szólította fel.

A kéményseprők egyike erre, névszerint Illik János, kést rántott elő és hátulról leszurta az őket kitesékelő fiut, akinek minden bűne az volt, hogy nem akart felállni a himnusz éneklésénél. Majer fia azonnal szörnyethalt.

A kéményseprők azonban még ezzel sem elégedtek meg, hanem verekedést provokáltak, amelyben Czettel Jenő tejkereskedő és Kiss községi bírót is megsebesítették.

A csendőrség mindhárom kéményseprőt letartóztatta, de csak Illik Jánost tartotta fogva, mint Majer korcsmáros fiának gyilkosát.

A leszerelési bizottság megkezdte tárgyalásait

Ellentét az angol és francia álláspont között

Gent, március 30. Tegnap délelőtt már megkezdődtek a leszerelési bizottság tanácskozásai. A bizottság javaslatai között egyelőre az angol és francia szárazföldi hadsereg leszerelésére vonatkozó tervezetek szerepelnek.

Annál a pontnál, amely szerint a szerződő államok kötelezik magukat a szolgálatban levő legénység számának csökkentésére, Lord Cecil kijelentette, hogy ez a kiképzett tartalékokra nem vonatkozhatik. De Brouckere (belga) javaslatára ezt a kérdést egyelőre felfüggesztették és csak a ténylegesen szolgáló katonaság csökkentését teszik vita tárgyává.

Hennings (svéd) és Paul Boncourr hozzászólása után tárgyalták a katonailag szervezett minden formáció korlátozásának kérdését. Bernsdorff gróf kívánatosnak tartja, hogy somásan tárgyalják le az összes katonai erők csökkentését, tehát a szárazföldi hadsereg és a tengeri és légi flották, vagyis mindazokat a haderőket, amelyek a mozgósításnál közvetlenül igénybe vehetők. Lord Cecil követeli a kategóriák külön tárgyalását. Paul Boncourr hangsúlyozta, hogy a háború tapasztalatai bizonyították, mennyire összefüggnek az egyes fegyvernemek egymással, úgy, hogy a leszerelést

nyugodtan lehet en bloc letárgyalni.

Sato (japán) kijelenti, hogy a tengeri leszerelést illetően nem fogadhatja el a javaslat pontozatait. Ő is az egyes haderők leszerelésének külön tárgyalását javasolja. Rámutatott arra, hogy több állam ma is úgy irányítja haderői szervezését, hogy egyik fegyvernem kiegészítse a másikat. Vannak államok, amelyek például flottájukat haladéktalanul harcra vetetik. Lord Cecil ezzel szemben hangsúlyozta, hogy a főleg tengeri hadműveletekre berendezkedett államok is nem rendelkeznek kiképzett flotta-tartalék fölött.

Gibson az Egyesült-Államok képviselője kijelentette, hogy kormányának jelentést tett az amerikai delegáció álláspontjáról, azonban mind- ezideig nem kapott választ. Ezért nem is vehet részt a tárgyalásokon.

— Május tizenötödikére tüzték ki a kisantant-konferenciát. Bukarestből jelentik: A „Cuvantul“ jelentése szerint a kormány értesítést kapott a csehszlovák külügyminisztériumtól, hogy a kisantant konferenciáját május 15-re tüzték ki. A konferencia helye még nincs megállapítva, vagy Prágában, vagy Pozsonyban fogják azt megtartani.

Figyelmeztetés

Az előkelő világ hölgyeinek legnagyobb része már évtizedek óta használja a

Kolozsvári Heinrich-féle BORAX gyógyszappant,

mely elsőrangú, tengerentúli, igen kiváló anyagokból készül. A bőrnek fiatalos lágy-ságot, üdéséget és friss fehér színt kölcsönöz, anélkül, hogy bármiképen is ártalmas volna. Elsősorban előkelő, finom, díszkrét illata hódította meg a közönséget.

Ez a közkedvelt, kiváló szappanunkat **utánozzák!**

Felelősséget csak a mi készítményeinkért vállalunk, mert ezek saját módszerünk szerint, olyan különleges módon gyártanak, hogy azok az arcbőrre nem ártalmasak! Ártalmas utánozások helyett

csak olyant fogadjunk el, melyen rajta van a Kolozsvári HEINRICH-cég.

A tavaszi divat rendkívül változatos, nem ir elő szigorúan meghatározott formát. A felvonult mannequinek a fazonok és anyagok olyan buján pazar választékát mutatták be, hogy a fentemlített általános szempontok betartásával a nem modern alaku hölgyek is ép oly elegánsan és sikkesen öltözködhettek, mint szerencésebb formájú társaik. A tavaszi divat szenzációs újdonságairól és a pompás kreációkról legközelebb fogok majd az Uj Kelet olvasóinak beszámolni. *Hirsch Helén*

Beet

Még szerinte nepségek, mely zonyitják, hogy divat, sem új t halványíthatja e laha, aktuális, igazságai lényege ven maga az élet

A nagy cent szágban megalak évfordulóját elők tennarium milye képeletet felülm talán annak meg riuma csak öt é előkészületeket n az irodalomban a zenében volt: zúzavar harmón nek foglalatja, ke

Beethoven kö de amannál sokk, hetőségek között, feltárója, — azaz nemcsak az embe meg a nyelv eszk legmélyebbre látó böleselője, akiben gaslatra a termés

Minden előtte állt abban, hogy szintetikus termés minden skála, min mint a napfényt a láthatatlanul.

Bár ő magát l a romantizmus — kevésbé romantiku Legfőlebb annyib romantikát nem te ahogyan a görög p tény lemondást. érezte a romantici állott távol tőle. De mantikus könnyeit vergődéseit, — csak ben is, hogy azután délyel megírja róma nek, a skrupulusok remekbe készült köl

Zsenije mindent mindent felértékel, denütt a lényegre v ségekre, amelyek a meg és fennen hang élet, az élet azonban

„Grua mein teu und grün des Leb kedvenc Mephistofele hősevel, aki tulajdon grandiózitását igazoló den mesterséges korl den elméletnek. És val épügy benne él Fau gunyja, mint Margar lrtózott a megállástól érzésbe való begubózá ellentéte volt a roma nem a szétáradásban rokonság-érzésben látt brüszk elkülönözésbe által való felfokozotts peareban, minden em csak a szenvedélyek t kozás különböző forma lásához való fölnyes

Mélység és magas látás épügy hozzátar mint a szentimentaliz mulató gunyorosság. S rajongás épügy domina való érzékiség s költői lenségét kitűnően tudj és az államférfi hajlék az bártiros, de munde a mártirok hevéből és

És ezért van az, Beethoven, aktuálisabl mikus“ költészet korsz világfelfogása igazolása de ép oly igazolást tal

Csak a jót

Beethoven után — Goethe

Még szerte a világon folynak a Beethoven-ünnepségek, melyeknek grandiózus méretei fennen bizonyítják, hogy az igazi nagy alkotók műveit sem divat, sem új tehetségek és irányok előtérzése nem halványíthatja el. Beethoven aktuálisabb mint valaha, aktuális, mint az élet, melynek törvényei és igazságai lényegükben nem változhatnak s Beethoven maga az élet, maga a természet volt.

A nagy centennáriummal egyidőben Németországban megalakult a Goethe halálának 100 éves évfordulóját előkészítő bizottság. Hogy ez a centennárium milyen nagyszabásúnak, milyen minden képzeletet felülmulónak ígérkezik, — erre elegendő talán annak megemlézése, hogy Goethe centennáriuma csak öt év múlva lesz s az ünnepségre való előkészületeket máris megkezdik. Érthető ez. Goethe az irodalomban körülbelül ugyanaz, aki Beethoven a zenében volt: a mindenség egy darabja, a nagy zűrzavar harmóniába-kényszerítője, minden embernek foglalatja, kezdet és vég, részlet és egyetemesség.

Beethoven kortársa és Beethoven barátja volt, de amannál sokkal szerencsésebb viszonyok és lehetőségek között, ugyanolyan érzelmi mélységek feltárója, — azzal a különbséggel, hogy Goethe nemcsak az emberi érzések árnyalatait szólaltatta meg a nyelv eszközeivel, hanem egyben korának legmélyebbre látó gondolkodója is volt, panteista bölcselője, akiben először emelkedik világnézeti magaslatra a természettudományos szemlélet.

Minden előtte élt irodalmi nagyságnak fölötté állt abban, hogy ő az első, akiben a német génusz színtélikus természete először testesül meg, akiben minden skála, minden árnyalat úgy vegyül fényvé, mint a napfényt alkotó színek, — laikusok számára — láthatatlanul.

Bár ő magát klasszikusnak hirdeti, mert szerinte a romanticizmus — betegség, lényegében nem volt kevésbé romantikus, mint a későbbi romantikusok. Legfőképpen amilyenben különbözött tőlük, hogy a romantikát nem tette meg irodalmi végcéljá, mint ahogy a görög pogányságot sem, vagy a keresztény lemondást. Emberinek találta, emberinek érezte a romanticizmust is és semmi emberi nem állt távol tőle. De „Werther“-je, amelyben romantikus könnyeit sírta el, a pubertásos szerelem vergődéseit, — csak epizód volt írásaiban és életében is, hogy azután derült homlokkal, vidám kedéllyel megírja római elégiáit, a pajzán életörömeinek, a skrupulusok nélküli gyönyörnek ezeket a remekbe készült költeményeit.

Zsenije mindent átfogott, mindent megmért, mindent felértékel, ahova sugara elhatolt s mindenütt a lényegre világított rá, vas törvényszerűségekre, amelyek a teóriák kereteit élettel töltik meg és fennen hangsúlyozzák: maga a teória nem élet, az élet azonban örökkévaló.

„Gran mein teurer Freund ist alle Theorie und grün des Lebens goldner Baum“ mondhatja kedvenc Mephistofelesével, a „Faust“ egyik főhősével, aki tulajdonképpen az ő szószólója, az élet grandiózitását igazoló szellem, aki élő tagadása minden mesterséges korlátnak, minden egyedül üdvözítő elméletnek. És valóban: Goethe egyéniségében épügy benne él Faust tépelődése, mint Mephistó gnyija, mint Margaréta bája és Iphigénia páthosza. Irtózott a megállástól, az egyetlen szempontba és érzésbe való begubózástól s ebben az értelemben ellentéte volt a romantikus egyéniség-ideálnak, mely nem a szétáradásban, nem a mindenhez való rokonság-érzésben, az egyetlen tulajdonság által való felfokozottságban. Goetheben, akár Shakespeareban, minden emberi lehetőség benne élt, nemcsak a szenvedélyek tekintetében, hanem a gondolkodás különböző formáiból és a teóriák asszimilálásához való fölényes hajlékonyságban is.

Mélység és magasság, könnyedség és sötétlátás épügy hozzátartoznak költői egyéniségéhez, mint a szentimentalizmus és az elérzékenyedés mulató gnyorosság. Szerelmi életében a testetlen rajongás épügy domináns vonás, mint az önmagáért való érzékiség s költői büszkeségét, megközelíthetlenségét kitűnően tudja összeegyeztetni az udvaronc és az államférfi hajlékonyságával. Nem mártír-típus az bizonyos, de minden bizonnyal élt benne valami a mártírok hevéből és fanatizmusából is.

És ezért van az, hogy Goethe, épügy, mint Beethoven, aktuálisabb, mint valaha. Ma, a „kommikus“ költészet korszakában az ő pantheisztikus világlátása igazolása a modern irányzatoknak, de ép oly igazolást találnak benne és általa a

konzervatív irodalmi irányok hívei is, — mert valóban, Goethe ép úgy modern, mint konzervatív. Faust doktor tépelődő, lényegkutató egyénisége ma is egyik legjellemzesebb megnyilvánulása életünknek: Mephistó és Faust ellentéte ott kísért politikai harcainkban és keserves célkitűzéseinkben. S ha a Margaréták naivsága el is tűnt a kor infernalis sülyesztőiben, a nosztalgia e letűnt nő-típus iránt, a magány és egyedülvalóság óráin mindannyiunkban felkísért.

Egy egész, nagy, egyetemes világ a Goethe

világa s a nagy német költő centennáriumára előre felkészülő világ ennek az egyetemességnek akar hódolni, melyben minden lehetőség: a múlt és a jelen, a jelen és a jövő benne van.

És abban is van valami aktuális iz, hogy ez a nagyszabású felkészülés a Beethoven centennáriummal kapcsolatosan történik. Mert hiszen, ha valaki az európai emberiség három legnagyobb zsenijét akarná megjelölni, — ebből a jelölésből Goethe és Beethoven az, aki semmiesetre sem maradhatna ki.

Salamon László

Elfogták a szlafinai borzalmas rablógyilkosság egyik tettesét

Középkori betyárvilág a csehszlovák-román határon

(Sighet-Máramarossziget, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőről keddre virradó éjjel véres dráma zajlott le a Csehszlovákiához tartozó Apsa község és a román területen le Szlatina közötti országúton. A dráma szerencsétlen hőse Simonovits Izráel szlafinai nagykereskedő veje, Végh Adolf, akit apósa küldött át a határon, hogy a felsőpapi kereskedőknél fennálló különvőségét beinkasszálja. Végh, aki apósának háziszekerén indult el hazuról Wertheimer Alfréd nevű kocsisuk kíséretében, hétfőn éjjel 11 óra után hagyta el Apsát. Alig ért a szekér három kilométernyire Apsától, amikor az egyik éles kanyarulatnál négy parasztruhába öltözött álarcos ember megtámadta őket. A rablók először Végh Adolf fejére mértek hatalmas ütést, aki ájultan bukkott le az úlérsől a szekér hátsó részébe. Wertheimer kocsis is hasonló sorsra jutott. A szerencsétlen ember az üléstől egyenesen a rablók lábaihoz zuhant, akik abban a hiszemben, hogy Wertheimer a gazda, éles pengével szíven-

szúrták, majd nekiestek a holttest kifosztásának.

Annál nagyobb volt azonban a rablók csalódása, amikor rájöttek, hogy Wertheimerrel alig volt valami aprópénz, de amikor tévedésük tudatára értek, a rablók már csak hült helyét találták a szekérnek. Az ütések zajára és a jajveszékeltésre ugyanis a lovak megijedtek, futásnak eredtek és hazáig meg sem állottak. Szlatinán még mindig ájultan vették le a szekerről Véghet, aki magához térve elmondotta az esetet. Végh hozzátartozói a rablógyilkosságról azonnal értesítették a szlafinai csendőrséget, amely a helyszínre kiszállva, hatalmas vértócsában találta a halott kocsisát.

A szerencsés véletlen folytán megmenekült Végh, akinél 25 ezer cseh korona készpénz volt a támadás idején, a csendőrsőrn újra előadta a támadás lefolyását és az ő utbaigazítása alapján Vigdorovits máramarosszigeti detektív ma letartóztatta a rablógyilkosok egyikét.

A nagyvárad-bukaresti expressz Segesvár mellett belerohant egy tehervonatba

Három halottja és több sebesültje van a katasztrófának. Hibás váltóállítás okozta a szerencsétlenséget

(Sighisoara-Segesvár, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap éjjel két órakor a segesvár-brassói vonalon Hársfa vasuti állomáson borzalmas vasuti szerencsétlenség történt, amelynek eddig három ember áldozata van. A 32. számú nagyvárad-bukaresti expresszvonat, amely este 7 óra után indult el Kolozsvárról.

hibás váltóállítás következtében teljes erővel belerohant a hársfalvai állomáson veszteglő 4032. számú tehervonatba. Az irtózatoss erejű összeütközés következtében a tehervonat vezetője és két fékezője meghalt, többen megsebesültek.

A szerencsétlenségről az alábbi tudósításunk számol be:

A 32. számú expresszvonat tegnap este háromnegyednyolc órakor menetrend szerinti pontossággal indult el Kolozsvárról. Két óra előtt néhány perccel érkezett a vonat Segesvárra, ahonnan rövid megállás után folytatta útját. A segesvári állomás szabályszerűen jelezte az expressz elindítását a következő állomásoknak és a hársfalvai állomásfőnök telefonon utasította az állomás váltóórét, Vasile Bolfát, hogy az első sínpart állítsa szabadra az expressz számára.

A hársfalvai állomáson két sínpar van mind-össze és a második vonalon a 4032. számú tehervonat vesztegelt. A tehervonat az expressz elhaladását várta, hogy folytassa útját Kolozsvár felé.

Bolfa váltóór azonban végzetes gondatlanság folytán a második sínparra állította be a váltót, amelyen a tehervonat vesztegelt.

Két óra után hét perccel érkezett az expresszvonat a hársfalvai állomásra, amelyen — miután itt nem áll meg — hetven kilométeres sebességgel robogott keresztül. Miután az expressz egy fordulóból kanyarodik be az állomásra, a vonatvezető nem láthatta a fenyegető veszedelmet és

az expressz irtózatoss erővel belerohant a tehervonatba.

A következő pillanatban hatalmas robaj verte fel az éjszaka csendjét. Közvetlenül utána a sebesültek és megrémült utasok jajveszékeltése,

rémült segélykiáltások verték fel az éjszaka csendjét. Az expresszvonat utasai között páni félelem vett erőt.

Az utasok rémülten menekültek a vonat ablakain és ajtóin keresztül.

Hosszu percek teltek el, míg a rendet helyre lehetett állítani. Azonnal hozzáfogtak a sebesültek felkutatásához és a romok eltakarításához. Az expresszvonat mozdonya a tehervonat lokomotívja fölé tornyosodott. A tehervonat postakocsija csaknem porrázúzódtott, az utána következő vagonok is súlyosan megrongálódtak.

A tehervonat postakocsijának romjai közül szétromcsolt testtel, halálos sebesülten emelték ki Balog Árpád vonatvezetőt. A tehervagonok romjai között holtan találták meg Stanca Dumitru és Jon Glican fékezőket, míg Jon Giurgiu fékezőt is súlyos sérülésekkel eszméletlenül emelték ki az egyik vagon összeromcsolt fékezőfülkéjéből.

Balog vonatvezetőt és Jon Giurgiu fékezőt mozdonyal Segesvárra szállították és kórházba vitték őket. A vonatvezető azonban utközben belehalt sérüléseibe.

Az expresszvonat utasainak néhány kisebb sérülésen kívül, amelyet a betört ablakok és a lezuhanó podgyászok okoztak, nem történt komolyabb bajuk. Az expresszvonat mozdonya, postakocsija és az első hálókocsi hasznavehetetlenné váltak. A szerencsétlenségről azonnal táviratilag értesítették a brassói kerületi igazgatóságot és a segesvári állomást, ahonnan segélyvonatokat és munkáscsapatokat dirigáltak a helyszínre. Még az éjszaka folyamán megkezdtek a romok eltakarítását.

Az összeütközés következtében azonban a pálya is súlyosan megrongálódott, úgy, hogy a forgalmat egyelőre átszalással bonyolítják le.

Ma reggel különvonat hozta el Brassóból a kerületi igazgatóság által delegált bizottságot, amely azonnal megejtette a helyszíni vizsgálatot. Megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenség előidézésében kizárólagosan a váltóór bűnös, akinek gondatlansága volt az összeütközés közvetlen okozója.

Csak a jót utánozzák... Höfer gyermek hintőpor, krém, szappan a valódi

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5687. Veadar 27.
1927. március 31.

— A király szentesítette a parlament elé kerülő törvényjavaslatokat. Bukarestből jelentik: Avereşu tábornok ma a király elé terjeszti mindazokat a javaslatokat előzetes szentesítés végett, amelyek még a jelenlegi ülészakában a parlament által elintézendők.

— Törökországban is ünneplik Beethoven-t. Konstantinápolyban bizottság alakult Beethoven halála százéves fordulójának méltó ünneplésére. Az ünnepélyen a második és hetedik szimfóniát adták elő. Seif Eddin Aszaf a Németországban tanult híres török hegedűvirtóz nagy koncertet adott Beethoven-számokkal. A német és osztrák követségen szintén rendeztek nagyszabású Beethoven ünnepségeket.

— Ma van Antal István zongorahangversenye a katolikus főgimnázium nagytermében este fél 9 órai kezdettel. Jegyek elővételben Lepagenál és este a pénztárnál kaphatók.

— Egy francia grófnő leírt egy angol lordot és azután öngyilkos lett. Párisból jelentik: A párisi északi pályaudvaron közvetlenül a boulognei gyorsvonat indulása előtt véres szerelmi dráma játszódott le, amely óriási szenzációt kelt Párisban, mert a dráma szereplői a legelőkelőbb arisztokrata családokhoz tartoznak és közismertek a francia fővárosban. A pályaudvaron De Janse grófnő rálőtt lord Traffortra, majd öngyilkosságot kísérelt meg. A szerelmi drámának olyan előzményei vannak, amelyek már hónapok óta foglalkoztatják a francia főváros közönségét. De Janse grófnő két hónapja elválva a férjétől, aki valószínűleg adott be ellene, mert nyílt titok volt Párisban, hogy a fiatal grófnő és lord Traffort közt, akivel egy afrikai utazása közben ismerkedett meg, szerelmi viszony van. A grófnő két hónappal ezelőtt gyermekeit is átengedte férjének, hogy annál zavartalanabban élhessen szerelmének. Néhány hete azonban már a párisi előkelő társaságban suttognak arról, hogy a lord ráunt a grófnőre és szakítani akar vele. A lord el akart utazni Párisból, azonban azzal hiteltette az asszonyt, hogy csak rövid időre megy Londonba és onnan hamarosan visszatér hozzá és feleségül veszi. A pályaudvaron vasárnap lord Traffort tudtára adta a grófnőnek, hogy szakít vele és végleg elutazik. Heves jelenetek után az asszony előrántotta revolverét és előbb két golyót röpített szerelmese fejébe, majd szívenlőtte magát. Mindkettőjüket súlyos sérülésekkel szállították szanatóriumba és állapotuk reménytelen.

— Magyarországon lényegesen enyhítik a bevándorlási törvényt. Budapestről jelentik: Az „Uj Nemzedék” című lap ma cikket közöl annak a hírek kapcsán, mely szerint a magyar belügyminiszter lényegesen enyhíteni szándékozik a bevándorlási szabályozó rendelkezéseket, illetőleg a bevándorlási törvényt liberálisabban ohajta kezelni. A hír politikai körökben élénk nyugtalanosságot keltett és a lapok véleménye szerint mértékadó politikai körök rá akarnak mutatni arra, hogy végzetes hiba lenne egy háromszázezer menekült magyart eltartó országban, ahol a megélhetés ugyanis nehéz. A bevándorlást liberálisabban kezelni.

— Egy jászi professzor revolverrel riasztotta el a tüntető diákokat. Bukarestből jelentik: Jásiban tegnap diáktüntetés volt, mely alkalmával a diákok egy csoportja behatolt Rascanunak, a fiziológia professzorának az orvosi fakultáson levő lakásába és követelte, hogy a professzor vonja vissza a diákságra sértő kijelentéseit. Rascanu a diákok fellépésétől megijedve, revolverrel a levegőbe lőtt, mire az egyetemi hallgatók elhagyták lakását, majd tiltakozó táviratot küldtek, úgy a belügy, mint a közoktatásügyi miniszterhez.

Kiujult a Cuza-ellenes mozgalom az antiszemita táborában

A kolozsvári „Patria” érdekes cikke Paul Ilescu kizárásának igazi okairól

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban részletesen jelentettük, hogy Cuza professor kizárta az antiszemita liga tagjai sorából egyik alvezérért, dr. Paul Ilescu ügyvédet, aki azt a bűnt követte el, hogy zsidó kliensek védelmét vállalta. Már az első pillanatban kézenfekvőnek látszott, hogy ezt a konfliktust nem a Cuza által felhozott indokok robbantották ki és hogy Ilescu kizárása mögött tulajdonképpen az antiszemita ligán belül már hosszú idek óta forrongó szakadási áramlatok húzódnak meg.

A kolozsvári „Patria” mai száma igen érdekes tudósításban számol be a Cuza professor pártjában dúló pártviszályokról és személyi torzalkodásokról. A lap szerint a ligához tartozó ifjabb antiszemita-nak nyáron indított emlékeztető purifikáló mozgalma után Cuza a pártfegyelem megtartása érdekében teljhatalmu diktatóriális jogokat kért a Liga vezetőségétől, amely azonban szembehelyezkedett Cuza akaratával és a romániai antiszemita főnöke nem tudta direktívával a Liga egységét biztosítani.

„Cuza professzort — írja a „Patria” — nem szívelek az antiszemita vezeték, mert hiányzik tőle

— Amerika újabb csapatokat küld Kinába. Washingtoni hírek szerint Coolidge elnök odanyilatkozott, hogy újabb csapatokat küldjenek Kinába és hogy a Kinában működő csapatokat egységes fővezérelt címén idegen parancsnokság alá helyezze. A nyilatkozat nagy feltűnést keltett.

Magyar könyvért

forduljon bizalommal Révész Béla 25 éve fennálló könyvkereskedéséhez Marosvásárhelyt

— A háztulajdonosok szövetsége az uralkodóhoz fordult. Bukarestből jelentik: A háztulajdonosok szövetsége tegnap gyűlést tartott, amelynek határozatából kifolyólag táviratot intéztek a királyhoz, az uralkodó oltalmát kérve a magántulajdon szabadságának érdekében.

— Házasság. Gottlieb Böske és Mandula Ödön apr. 3. d. n. 1 órakor tartják esküvőjüket Cal. Reg. Ferd. 133. sz. alatt, mely alkalomra rokonaikat és jó ismerőseiket ezton hívják meg.

— Bécsben polgári blokk alakult a szocialisták ellen. Bécsből jelentik: Ausztriában polgári blokk alakult a választások tartamára, amely kimondottan a szocialisták ellen irányul. Egyébként egész Ausztriában heves választási agitáció indult meg.

— Leon Blum kastélyt vásárolt? Párisból jelentik: Meg nem erősített és egyelőre fantasztikusan hangzó hírek szerint Leon Blum, a francia szocialisták vezére kétfélmillió frankért a Rivierán kastélyt vásárolt.

* **Goldene Kette**, Perez világhírű drámája 60 lejért kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Ritka alkalom!

Csödből

eredő árunkat feltűnő olcsón kiárusítjuk!

MUTATVÁNYÁRAK:

Női tiszta fátyolharisnya 99.—
Férfi cénaflor zokni . . 59.—
Gyermek trico, cénaflor 79.—
Gyermek florzokni . . . . 19.—
Női florzokni . . . . . 39.—
Gyermek florzoknyü . . 29.—

stb. stb.

Siessen és használja ki e ritka alkalmat a

Herkules Aruházba

Cluj, Wesselényi Miklós u. 12.

az erőszékü vezér varázsa és attitűdje, amely maga köré tudja tömöríteni párhíveit. A Cuza és az idősebb Zelea Codreanu közötti ellenségeskedések már régebbi keletiek. Az idősebb Codreanu ugyanis fiát, ifjabb Zelea Codreanut szeretné a liga élére állítani. A liga vezetékének túnyomó többsége, így dr. Pop Valér alelnök, Bacaloglu ügyvéd, Sumuleanu, Ilescu és mások többiben kifejezést adtak a vezérrel szembeni elégedetlenségüknek, aki diktátor szeretne lenni, azonban a cselekvés emberének kvalitásai nélkül.

Cuza megérezte, hogy alvezérei mit fognak ellene és ellenségeitől kizárás útján igyekszik megszabadulni. Paul Ilescu volt az első, akinek ilyen módon kellett távoznia a ligából. Ilescut teljesen önhatalmulag zárta ki Cuza, anélkül, hogy bárkit is megkérdezett volna.

Az antiszemita liga szétbomlása tovább halad a maga útján. A döntőközzelem akkor fog megtörténni, ha majd az ifjabb Zelea Codreanu visszatér Párisból. Ki tudja azonban, — fejezi be cikkét a „Patria” — vajon addig is el tudják-e kendőzni a surlódásokat a közvélemény előtt?

MORAVETZ
TIMISOARA MINDEN ZENEMŰVET-GYORIAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

— A nemzetvédelmi tanács ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb nemzetvédelmi tanács csütörtökön ülést tart Avereşu tábornok elnökletével. A tanácskozáson résztvesznek Mircescu tábornok hadügyminiszter, Lupescu tábornok vezérkari főnök, Popovici Mardarescu és Petala tábornokok mint hadseregfeldügyelők, a közlekedésügyi és az ipari miniszterek és a vasuti államtitkár. Napirendben a nemzetvédelmet érdeklő fontos kérdések szerepelnek.

A legtokéletesebb sörminőségek a

Casino
Record Special
English Porter
CORVIN

a Temesvári
Sörfőzdéből
(Kir. udvari szállító)

Halló!

Halló!

El ne mulassza,

ha olcsó és jó

harisnyát

akar venni, SÁNDOR TESTVÉREKET felkeresni, Regele Ferdinand No 13. — és EDUARD SÁNDOR & Co. Főter 17.

Versenyen kívüli árak még csak pár napig.

1 pár I-a kötött női harisnya . . . . . Lei 45.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 68.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 85.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 98.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 125.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 20.—
1 „ „ „ „ „ „ „ „ „ Lei 38.—

Gyermekharisnyák már 18 Lei-től.
Keztyük óriási választékban.

SZÍNHÁZ

A Román

Péntek: Álarcosbál.
Vasárnap: Bolygó hó

MAGY

A színházi

Második nászéj

hözátot fogják sz
kezdődik az előadás
matra sem fog szünet
helyzetet sürítették
hogy a legszomorúbb
tartó gondtalan mulat

Baba. Az operetté
közé tartozik. Zenéje,
szövege érdekes roma

He

Csütörtök: A baba (Op
uj betanulással,
Premierbérlet 62)

Péntek: A baba (Napil
Szombat 3-kor: Gül B
olcsó helyárrakkal
rozatszám 351.)

Szombat 8-kor: Másodi
ujdonság, először
zat 352.)

Vasárnap fél 11-kor: I
(Néhai Varga Súr
Sorozatszám 353.)

Vasárnap fél 3-kor: Ci
helyárrakkal. Kará
zatszám 354.)

Vasárnap 6-kor: A má
Napibérlet 63. szá
Vasárnap háromnegyed
Neményivel. Nap
szám 356.)

Hétfő: A második nász
Sorozat 357.)

Kedd: Tul a nagy Kriv
Házzsal. Napibér

A „Prágai diák”

11 órakor a Select-moz

Hölgyeim!
Ideal ka

ban a legolcsóbban R
szerezhetnek be
Alakítások
a legújabb formákra

Szülőo

amerikai sima és gy
kaphatók Caspari Pr.-né
megye. Arje

SELEC

Közkívánatra még egy
ner Kraus, Georg Ale

NIN

(Féltél

nagyszerű filmükben.
Paul Czinner

URANIA

Különle

Harc
az acélk

(Acéle

Szenzációs dráma a
Főszerepben Milton S
„Züllés torkában” film
Megható és izgalmas je

Galgóczy ma
es Jogisz

Budapest, VIII. Mária
utca). Előkészít közép
érettségire, alapvizsgá

Kitűnő

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Román Opera műsora

Péntek: Álarcsóhal.
Vasárnap: Bolygó hollandi.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Második nászéjszaka. A legvidámabb párisi előadást fogják szombaton bemutatni. 8 órakor kezdődik az előadás s féltizenegy óráig egy pillanatra sem fog szünetelni a kacagás. Amnyi komikus helyzetet sürítették a szerzők ebben a darabban, hogy a legszomorúbb ember is két és fél óráig aró gondtalan mulatságot fog élvezni.

Baba. Az operetttermelés klasszikus gyöngyei közé tartozik. Zeneje, mint a legfinomabb csipke, csövege érdekes romantikus és mulatságos.

Heti műsor

Csütörtök: A baba (Operette-repríz, új szereposztással, új betanulással, Karácsonyi Jlivel, Neményivel. Premierbérlet 62 szám. Sorozat 340.)

Péntek: A baba (Napibérlet 62 szám B. sorozat 350.) Szombat 3-kor: Gül Baba (17-ik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Lengyel Irén főlépésével. Sorozatszám 351.)

Szombat 8-kor: Második nászéjszaka (Francia bohóz-t-újdontság, először. Premierbérlet 63. szám. Sorozat 352.)

Vasárnap fél 11-kor: KKASE műsoros torna-ünnep. (Néhai Varga Sándor tornatanár árv9inak javára. Sorozatszám 353.)

Vasárnap fél 3-kor: Cirkuszhercegnő. (Délutáni olcsó helyárakkal. Karácsonyi, Tolnay, Ihásszal. Sorozatszám 354.)

Vasárnap 6-kor: A második nászéjszaka. [2-odszor. Napibérlet 63. szám B. Sorozat 355.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: A baba. (Karácsonyival, Neményivel. Napibérlet 63. szám, A. Sorozatszám 356.)

Hétő: A második nászéjszaka. (Napibérlet 64 szám A. Sorozat 357.)

Kedd: Tul a nagy Kriyánon. (Lengyel Irénnel, Tolnay, Ihásszal. Napibérlet 64 szám B. Sorozat 358.)

*

A „Prágai diák“ sajtóbejelentője ma este fél 11 órakor a Select-mozgóban.

Hölgyeim! Tavaszi és nyári kalap-ajándékokat az **Ideal kalapszalonnán** a legolcsóbban szerezhetnek be. **Reg. Ferd. 8. sz.** Alakítások és formálások a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

Szőlőoltványok
amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen Nagyküküllő-megyén. Árjegyzék kívánatra.

SELECT-MOZGÓ
Közkívánatra még egy napig Lya de Puity, Werner Kraus, Georg Alexander kiváló művészek

NINON
(Féltékenység)
nagy sikerű filmükben. Rendezte Karl Gruene, Paul Czinner kézírata nyomán. Monopol Concordia

URANIA-MOZGÓ
Különleges műsor

Harc az acélkirály ellen
(Acélemberek)
Szenzációs dráma a bányamunkások életéből. Főszerepben Milton Sills és Dorris Kenyon. (A „Züllés torkában“ filmből ismert művészek). — Megható és izgalmas jelenetek. Fanaimet

Galgóczy magántanfolyam és jogiszeminárium
Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Elkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. — Kitérő jegyzetek.

Közgazdaság

Négyszázezer font kölcsönt vett fel három román cukorgyár a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank útján

Perfektuálási nyert a Weiss Fülöp és Conrad Ottó által kezdeményezett 300 millió lejes tranzakció

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek az Uj Kelet adott hírt és számolt be azokról a nagyszabású tárgyalásokról, amelyek lefolytatására Weiss Fülöp és Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezetői néhány héttel ezelőtt több napot töltöttek a fővárosban. Már akkor jól tudták pénzügyi körökben, hogy egy többszázmillió tranzakciónál van szó, amely a legnagyobb három romániai cukorgyárat érinti. A romániai cukorgyárak ugyanis már 1925-ben is kaptak egy 300 millió fontkölcsönt a Komerz útján a cukorkampány lebonyolítására.

Bukaresti tudósítónk most azt jelenti, hogy az említett három nagy cukorgyár részére a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budapesti pénzügyi igazgatósága megfelelő dologi fedezet és bankgarancia ellenében 400.000 angol font hitelt nyújtott. A körülbelül 300 millió lejnek megfelelő hitelt a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezetése alatt álló európai nagybankok szindikátusa folyósította, amelyek nevében a tárgyalásokat Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke kezdeményezte és a tegnapi napon Bukarestben Conrad Ottó, a bank ügyvezető igazgatója írta alá.

Newyork és Páris kivételével mindenütt erősen visszaesett a lej

Zürichben 360 szantimos nyitás után 345-el zárult. A londoni pénzpiac sem bizik a tartós lejemelkedésben

(Cluj-Kolozsvár, március 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A háromszázöt centimes körüli árfolyamáról elindult lejemelkedés, amely rövid néhány nap alatt olyan kellemetlen szituációt teremtett Románia gazdasági életében, a mai napon megtorpant. Zürichben a tegnapi zárlati árfolyamnak megfelelően, ma nyitáskor 360-nal jegyezték a román valutát, zárlatig azonban 345 centimetre esett vissza.

Ezt az árfolyam-lemorzsolódást Páris és Newyork kivételével az összes külföldi piacok eszkomptálták,

egy Budapesten 359-ről 349-re, Bécsben 48-975-ről 46-700-ra, Prágában 23-65-ről 22-42-re csökkent a lej árfolyama. Newyorkban ezzel szemben 68-ról 70-re, Párisban pedig 17-50-ről 17-65-re emelkedett a lej. A belföldi piacon az alacsonyabb zürichi zárlati árfolyam nem idézett elő lényegesebb változást az idegen

fizetőeszközök áraiban, ami abban leli magyarázatát, hogy a belföldi piac a zürichi emelkedéssel szemben bizonyos tartózkodással viselkedett és a tegnapi 360-as zürichi jegyzés ellenére paritásban csak 325 centimes körül értékelték a lejt.

Természetesen nem lehet jóslásokba bocsátkozni a lej további árfolyamalakulásával kapcsolatban, mert amilyen indokolatlannak tartották a lej hirtelen javulását, épen olyan bizonytalannak látszik az is, hogy vajjon az elért nyereségét ismét elveszíti-e a román valuta. Nincsen kizárva azonban az sem, hogy a visszaesést a Banca Nationalának tegnapi bejelentett intervenciója idézte elő.

A lej állandó emelkedésével kapcsolatban a londoni „Financial News“ a következőket írja: Brüsszelben a pénzemberek és nemzetgazdászok gyülekezete elítélte a valuta-hullámszókat és

Tőzsde

A tegnapi zárlati árfolyammal szemben Zürichben 15 ponttal visszaesett a lej és 345-el zárult. Ezt az esést Newyork és Páris kivételével az összes külföldi piacok eszkomptálták. A belföldi forgalomban élelkebb keresletre a devizák egy-két ponttal javultak.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		nyitás	zárlat						
Zürich	3100-3120	—	—	491 ¹ / ₄	3200	11018	13676	650 ¹ / ₂	1924 ¹ / ₂
Newyork	161-163	51987	51981	2555	163	57260	71065	3376 ¹ / ₃	—
London	785-795	2524 ¹ / ₂	252462	12405	805	2776 ¹ / ₂	3451	16405	48568
Páris	635-640	2035	2035 ¹ / ₂	—	640	2247 ¹ / ₂	2783	13260	39162
Milano	745-755	2385	2380	11715	760	2620	3257	15530	459 ¹ / ₄
Prága	480-490	1539 ¹ / ₂	1540	—	490	1695 ³ / ₄	210450	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2820-2840	9080	9072 ¹ / ₂	—	2850	—	12405	591 ³ / ₄	—
Belgrád	—	915	913	—	280	1006	124810	5951	176
Bukarest	—	360	345	1765	—	349	467	2242	70
Varsó	—	5795	5795	—	18	6395	7930	37812	—
Bécs	2280-2300	7310	7310	—	23 ¹ / ₂	8055	—	476	—
Berlin	3860-3880	12322	12322	—	3950	13580	16843	80030	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 345, Páris 1765, Budapest 349, Bécs 46700, Prága 2242

Cluj (Kolozsvár) leg-régibb megérkeztek a legújabb confectio-áruházába

női modell kabátok

Selyem köpenyek..... 3500 leitől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövettől 2500 leitől
Angol szövettől női kabátok ..... 1500 leitől

a főpostával szemben (volt Wesselényi-utca) 25 sz.

kizárólag a DIAMANTSTEIN cégnél kaphatók.
Külön méret-osztály. Férfi öltönyök, Fregoli kabátok, felöltők nagy választék és legolcsóbb bevásárlási forrás. — Tiszviseleőknek nagy árkedvezmény

